

Persbericht

PB05-039
1 april 2005
9.30 uur

Banenverlies lager

In het vierde kwartaal van 2004 waren er 92 duizend banen van werknemers minder dan in het vierde kwartaal van 2003. Daarmee ligt het banenverlies voor het eerst sinds een jaar weer beneden de honderdduizend. De loonkosten per werknemer zijn 2,4 procent hoger dan een jaar eerder. Over heel 2004 was de loonkostenstijging de laagste sinds 1997. Dit blijkt uit cijfers van het CBS.

Voor seizoen gecorrigeerd is het aantal banen in het vierde kwartaal 15 duizend lager dan in het derde kwartaal van 2004. Wel valt opnieuw een duidelijke groei aan te wijzen van het aantal banen in de zakelijke dienstverlening, vooral door meer uitzendwerk.

Banenverlies in bedrijfsleven wordt steeds kleiner

In het bedrijfsleven waren er in het vierde kwartaal van vorig jaar 98 duizend banen minder dan een jaar eerder. Dat is een daling van 1,8 procent. In het eerste kwartaal van 2004 bedroeg de daling nog 153 duizend banen. Het aantal banen is in de zakelijke dienstverlening al weer hoger dan een jaar geleden. In de financiële dienstverlening zijn er nauwelijks minder banen dan een jaar eerder. In de bouwnijverheid, de industrie en de handel daarentegen blijft het aantal banen vrijwel onverminderd teruglopen.

De daling was met 4,9 procent relatief het grootst in de bouwnijverheid. De industrie telde 3,3 procent minder banen, de handel 2,4 procent.

Groei uitzendwerk zet door in het vierde kwartaal

In het vierde kwartaal van 2004 waren er, na seizoencorrectie, 15 duizend banen minder dan in het derde kwartaal. Deze daling is iets minder groot dan in het voorgaande kwartaal.

In de zakelijke dienstverlening groeit het aantal banen al sinds de omslag medio 2004. Dit komt vooral door het verder aantrekken van de werkgelegenheid in de uitzendbranche. Het is een signaal dat in een aantal bedrijven het economisch herstel leidt tot extra vraag naar arbeid. Werkgevers voorzien in deze vraag in eerste instantie door een beroep te doen op uitzendbureaus.

Snel oplopend banenverlies bij de overheid

Bij het openbaar bestuur waren in het vierde kwartaal van vorig jaar 11 duizend banen minder dan een jaar eerder. Begin 2004 was aan de jarenlange stijging van het aantal banen een einde gekomen. Sindsdien gaan ieder kwartaal banen verloren. In het onderwijs waren er in het vierde kwartaal

evenveel banen als een jaar eerder. Ook hier lijkt na negen jaar de banengroei ten einde. In de gezondheids- en welzijnszorg is het aantal banen nog wel met 17 duizend gestegen, maar deze stijging blijft ver achter bij die in het recente verleden.

Ook in voltijdbanen daalt de werkgelegenheid minder

In het vierde kwartaal van 2004 is de werkgelegenheid in arbeidsjaren (voltijdbanen) 1,5 procent lager dan een jaar eerder. Ook in arbeidsjaren uitgedrukt loopt de werkgelegenheid iets minder snel terug. Wel is het verlies aan werkgelegenheid relatief iets groter dan in banen (1,2 procent). Dit komt doordat de bedrijfstakken met veel deeltijdwerk zoals de zorg en de zakelijke dienstverlening het beter doen dan de bedrijfstakken met weinig deeltijdwerk zoals de bouw en de industrie.

Na enige jaren van stagnatie is de arbeidsproductiviteit sterk gestegen. Dit wordt veroorzaakt door de aanhoudende daling van het arbeidsvolume en het bescheiden herstel van de productie.

Laagste loonkostenstijging sinds 1997

De loonkosten per arbeidsjaar waren in het vierde kwartaal 2,4 procent hoger dan in hetzelfde kwartaal van 2003. Gemiddeld waren de loonkosten in 2004 daarmee 2,3 procent hoger dan in 2003. Deze stijging is veel minder dan in 2002 en 2003, toen de loonkosten nog met respectievelijk 6,2 en 3,9 procent stegen. Het is de laagste loonkostenstijging sinds 1997. Belangrijkste oorzaak is de gematigde CAO-loonstijging. In 2004 stegen de CAO-lonen met 1,3 procent, tegen gemiddeld 3,7 en 2,8 procent in 2002 en 2003.

Het verschil in de loonkostenstijging tussen bedrijfstakken is in 2004 vrij beperkt. In de horeca was de loonkostenstijging met 1,1 procent het laagst en bij de financiële instellingen met 3,3 procent het hoogst.

Technische toelichting

Bovenstaande gegevens zijn ontleend aan de Arbeidsrekeningen: deze vormen een geïntegreerd stelsel van gegevens over de arbeidsmarkt. Hiervoor worden diverse bronnen gebruikt, zoals de jaar- en kwartaalcijfers uit de Enquête Werkgelegenheid en Lonen, de Enquête Beroepsbevolking en gegevens over Verloonde dagen en Loonsommen. De Arbeidsrekeningen zijn consistent met de Nationale rekeningen. Voor het vierde kwartaal 2004 is de op 15 februari gepubliceerde eerste raming van het totaal aantal banen en arbeidsjaren nu herzien. De cijfers kunnen later nog worden aangepast, met name bij de reguliere jaarlijkse aanpassing van de Nationale rekeningen, die voor het eerst weer plaatsvindt in juli 2005.

Voor het samenstellen van de kwartaalgegevens over werkgelegenheid en lonen is vooral gebruik gemaakt van de kwartaaluitkomsten van de Enquête Werkgelegenheid en Lonen. Dit onderzoek meet elk kwartaal het aantal banen bij bedrijven en instellingen per ultimo van een kwartaal en de loonsommen van werknemers in dat kwartaal. Dit gebeurt op basis van een steekproef bij bedrijven en instellingen.

De gegevens in dit persbericht hebben uitsluitend betrekking op banen van *werknemers*. Zelfstandigen blijven dus buiten beschouwing. Het aantal banen

van werknemers in de Arbeidsrekeningen is het gemiddelde aantal banen in een kwartaal of in een jaar. Tot voor kort werden alleen jaar-op-jaarmutaties van kwartalen gepubliceerd. Sinds oktober 2004 worden voor de banen ook seizoengecorrigeerde kwartaalcijfers gepubliceerd. Hierdoor is ook vergelijking van kwartaal op kwartaal mogelijk. Omslagen in de ontwikkeling worden bij seizoengecorrigeerde cijfers eerder zichtbaar.

Een arbeidsjaar wordt berekend door alle (deeltijd)banen om te rekenen naar voltijdbanen. Twee halve banen leveren samen dus één arbeidsjaar op. Arbeidsjaar en voltijdbaan worden hier gebruikt als synoniemen.

De loonkosten voor werkgevers bestaan uit twee componenten: lonen en salarissen enerzijds en sociale premies ten laste van werkgevers anderzijds. Dit begrip loonkosten komt overeen met het begrip beloning van werknemers in de Nationale rekeningen.

Voor de CAO-loonstijging is de CAO-loonstijging per maand inclusief bijzondere beloningen genomen.

Onder bedrijfsleven wordt in dit persbericht verstaan: alle bedrijfstakken minus openbaar bestuur, onderwijs en gezondheids- en welzijnszorg. De gegevens over de relatief kleine bedrijfstakken delfstoffenwinning en energie en water (respectievelijk 8 en 34 duizend banen) zijn in de industrie opgenomen.

Tabel 1. Banen van werknemers naar bedrijfstak

	2003	2004	2003	2004	II	III	IV
			IV	I			
1000 banen							
Landbouw en visserij	123	121	122	113	125	126	120
Industrie 1)	1043	1007	1025	1018	1015	1003	991
Bouwnijverheid	420	399	417	395	400	404	396
Handel	1255	1226	1245	1244	1229	1216	1215
Horeca	279	272	276	274	273	272	269
Vervoer en communicatie	454	445	451	445	445	447	441
Financiële instellingen	283	280	285	278	275	283	284
Zakelijke dienstverlening	1186	1165	1165	1157	1159	1170	1174
Openbaar bestuur	532	525	532	534	526	519	521
Gesubsidieerd onderwijs	457	462	462	460	462	462	462
Gezondheids- en welzijnszorg	1095	1121	1104	1112	1124	1127	1121
Cultuur en overige dienstverlening	336	334	338	338	331	331	336
Totaal	7462	7355	7422	7368	7363	7360	7330
w.v. mannen	4120	4034	4086	4044	4047	4034	4012
Vrouwen	3343	3321	3336	3324	3317	3326	3318
%-verandering t.o.v. dezelfde periode van het voorgaande jaar							
Landbouw en visserij	-1,2	-1,7	-2,9	-2,3	-1,1	-1,7	-1,7
Industrie 1)	-2,9	-3,5	-3,2	-3,6	-3,6	-3,5	-3,3
Bouwnijverheid	-3,6	-5,0	-4,8	-5,4	-4,9	-4,6	-4,9
Handel	-0,7	-2,3	-1,3	-1,9	-2,4	-2,5	-2,4
Horeca	-2,9	-2,5	-3,8	-3,0	-2,0	-2,4	-2,6
Vervoer en communicatie	-2,0	-2,1	-2,0	-2,1	-2,2	-2,1	-2,1
Financiële instellingen	-3,5	-1,2	-3,1	-2,3	-1,5	-0,7	-0,3
Zakelijke dienstverlening	-2,1	-1,7	-3,1	-3,5	-2,9	-1,3	0,8
Openbaar bestuur	2,1	-1,3	0,7	-0,2	-1,0	-1,7	-2,2
Gesubsidieerd onderwijs	3,0	1,1	2,3	1,8	1,6	0,9	0,1
Gezondheids- en welzijnszorg	5,5	2,4	4,9	3,8	2,4	1,8	1,5
Cultuur en overige dienstverlening	1,7	-0,8	0,6	-0,4	-1,0	-0,9	-0,8
Totaal	-0,3	-1,4	-1,0	-1,4	-1,6	-1,5	-1,2
w.v. mannen	-1,2	-2,1	-1,9	-2,2	-2,2	-2,1	-1,8
Vrouwen	0,8	-0,6	0,1	-0,5	-0,8	-0,7	-0,5

1) Inclusief de bedrijfstakken delfstoffenwinning en energie- en waterleidingsbedrijven

Bron: CBS

Tabel 2. Banen van werknemers naar bedrijfstak, seizoengecorrigeerd

	2003	2004	2003	2004			
			IV	I	II	III	IV
1000 banen							
Landbouw en visserij	123	121	122	121	122	120	120
Industrie 1)	1043	1007	1029	1019	1011	1003	995
Bouwnijverheid	420	399	411	406	402	397	391
Handel	1255	1226	1246	1238	1229	1222	1215
Horeca	279	272	276	275	274	271	269
Vervoer en communicatie	454	445	451	448	446	443	441
Financiële instellingen	283	280	281	280	280	280	280
Zakelijke dienstverlening	1186	1165	1169	1160	1157	1166	1177
Openbaar bestuur	532	525	532	530	527	523	520
Gesubsidieerd onderwijs	457	462	461	461	462	462	462
Gezondheids- en welzijnszorg	1095	1121	1110	1116	1120	1122	1126
Cultuur en overige dienstverlening	336	334	336	335	333	333	333
Totaal	7462	7355	7422	7388	7361	7343	7328
%-verandering t.o.v. vorige periode							
Landbouw en visserij	-1,2	-1,7	-0,9	-0,1	0,1	-0,9	-0,6
Industrie 1)	-2,9	-3,5	-1,0	-1,0	-0,8	-0,8	-0,8
Bouwnijverheid	-3,6	-5,0	-1,3	-1,3	-1,0	-1,3	-1,5
Handel	-0,7	-2,3	-0,5	-0,6	-0,7	-0,6	-0,6
Horeca	-2,9	-2,5	-0,4	-0,5	-0,5	-0,9	-0,8
Vervoer en communicatie	-2,0	-2,1	-0,5	-0,5	-0,6	-0,5	-0,6
Financiële instellingen	-3,5	-1,2	-0,5	-0,1	-0,1	0,0	-0,1
Zakelijke dienstverlening	-2,1	-1,7	-1,1	-0,8	-0,2	0,8	1,0
Openbaar bestuur	2,1	-1,3	-0,2	-0,4	-0,5	-0,7	-0,7
Gesubsidieerd onderwijs	3,0	1,1	0,9	-0,1	0,2	0,0	0,0
Gezondheids- en welzijnszorg	5,5	2,4	0,7	0,6	0,3	0,3	0,3
Cultuur en overige dienstverlening	1,7	-0,8	-0,1	-0,3	-0,4	-0,1	-0,1
Totaal	-0,3	-1,4	-0,4	-0,4	-0,4	-0,2	-0,2

1) inclusief de bedrijfstakken delfstoffenwinning en energie- en waterleidingsbedrijven

Bron: CBS

Tabel 3. Arbeidsvolume van werknemers naar bedrijfstak

	2003	2004	2003	2004			
			IV	I	II	III	IV
1000 arbeidsjaren							
Landbouw en visserij	88	87	88	81	89	90	87
Industrie 1)	916	883	898	895	891	879	868
Bouwnijverheid	397	377	394	374	379	382	375
Handel	915	894	903	907	903	885	882
Horeca	145	141	141	139	144	142	137
Vervoer en communicatie	376	368	374	369	369	370	366
Financiële instellingen	242	239	243	237	234	241	242
Zakelijke dienstverlening	902	886	885	882	886	885	891
Openbaar bestuur	458	451	456	461	455	445	445
Gesubsidieerd onderwijs	327	330	328	328	331	331	328
Gezondheids- en welzijnszorg	711	726	711	721	734	729	719
Cultuur en overige dienstverlening	219	216	218	220	217	213	215
Totaal	5695	5598	5638	5613	5632	5593	5554
w.v. mannen	3607	3529	3571	3538	3547	3626	3504
vrouwen	2089	2070	2067	2076	2085	2067	2050
%-verandering t.o.v. dezelfde periode van het voorgaande jaar							
Landbouw en visserij	-1,5	-1,8	-3,0	-2,3	-1,1	-1,9	-1,8
Industrie 1)	-3,1	-3,6	-3,4	-3,7	-3,7	-3,6	-3,4
Bouwnijverheid	-3,6	-4,9	-4,8	-5,3	-4,8	-4,6	-4,9
Handel	-1,0	-2,3	-1,1	-1,9	-2,4	-2,5	-2,4
Horeca	-3,8	-2,7	-4,7	-3,8	-2,5	-2,0	-2,4
Vervoer en communicatie	-1,8	-2,2	-2,0	-2,1	-2,2	-2,1	-2,2
Financiële instellingen	-3,6	-1,3	-3,2	-2,5	-1,6	-0,8	-0,4
Zakelijke dienstverlening	-2,3	-1,8	-3,0	-3,5	-2,9	-1,3	0,7
Openbaar bestuur	1,3	-1,4	0,1	-0,4	-0,9	-2,0	-2,5
Gesubsidieerd onderwijs	2,3	0,9	1,5	1,5	1,5	0,7	0,0
Gezondheids- en welzijnszorg	3,7	2,1	3,6	3,3	2,4	1,6	1,2
Cultuur en overige dienstverlening	1,5	-1,0	-0,1	-0,8	-1,2	-1,1	-1,1
Totaal	-1,0	-1,7	-1,5	-1,8	-1,8	-1,7	-1,5
w.v. mannen	-1,4	-2,2	-1,9	-2,3	-2,3	-2,2	-1,9
vrouwen	-0,2	-0,9	-0,7	-0,9	-0,9	-0,9	-0,8

1) inclusief de bedrijfstakken delfstoffenwinning en energie- en waterleidingsbedrijven

Bron: CBS

Tabel 4. Loonkosten per arbeidsjaar naar bedrijfstak

	2003	2004	2003	2004			
			IV	I	II	III	IV
	Per jaar		Per kwartaal				
	1000 euro's						
Landbouw en visserij	31,0	31,8	7,7	7,5	8,7	7,7	7,9
Industrie 1)	44,2	45,2	10,9	10,5	13,0	10,5	11,2
Bouwnijverheid	40,9	41,4	9,4	9,7	12,0	10,1	9,6
Handel	36,1	37,0	8,8	8,6	10,7	8,6	9,1
Horeca	27,7	28,0	6,7	6,5	7,8	7,0	6,8
Vervoer en communicatie	44,3	45,3	11,4	10,6	12,5	10,6	11,6
Financiële instellingen	61,3	63,4	14,5	16,2	18,0	14,4	14,9
Zakelijke dienstverlening	42,1	43,1	10,5	10,3	12,0	10,1	10,7
Openbaar bestuur	52,1	53,3	13,2	12,4	15,1	12,3	13,5
Gesubsidieerd onderwijs	49,6	50,5	11,5	11,3	15,3	12,1	11,8
Gezondheids- en welzijnszorg	36,5	37,2	9,0	8,4	10,8	8,7	9,3
Cultuur en overige dienstverlening	39,5	40,3	9,6	9,7	11,7	9,2	9,7
Totaal	42,2	43,2	10,4	10,1	12,3	10,1	10,6
	% -verandering t.o.v. dezelfde periode van het voorgaande jaar						
Landbouw en visserij	5,6	2,4	4,8	4,1	1,2	2,0	2,5
Industrie 1)	3,8	2,4	2,5	2,6	2,1	2,2	2,8
Bouwnijverheid	3,2	1,2	1,3	0,6	0,9	1,4	2,1
Handel	3,5	2,6	3,8	3,0	1,9	2,7	2,9
Horeca	3,9	1,1	3,9	1,7	0,6	1,0	1,1
Vervoer en communicatie	3,4	2,3	3,3	3,5	1,7	2,2	2,0
Financiële instellingen	4,2	3,3	2,2	4,0	3,4	3,1	3,0
Zakelijke dienstverlening	4,4	2,4	4,8	3,2	2,4	2,1	1,7
Openbaar bestuur	3,4	2,3	5,8	2,5	2,4	1,9	2,4
Gesubsidieerd onderwijs	3,5	1,8	3,5	1,7	1,2	1,9	2,5
Gezondheids- en welzijnszorg	5,4	2,0	4,3	2,1	1,3	2,2	2,6
Cultuur en overige dienstverlening	3,4	2,2	2,5	3,6	1,9	1,9	1,4
Totaal	3,9	2,3	3,6	2,6	1,9	2,1	2,4

1) Inclusief de bedrijfstakken delfstoffenwinning en energie- en waterleidingsbedrijven

Bron: CBS